

zegd: Er is
n, met name
n leer
ieel namens
en.
indende
éénzijdig-
den!) inter-
etrokken bij
uds gehand-
(ik heb het
le broeders
n aan „das
eren Doctor
de was, als
iken, zoals
ijdaarmede
en naam!
putaten niet
er „synode“
gedeeeld.
le deputaten
juist is, en
kerkeraden
dat die de-
hrijven heb-
LADEN OP-
IEMEN.
lderbos on-
de „synode“
dige aanwe-
ende leer is
n is voorge-
weten in.
ode“ „Depu-
a. met cand.
putaten van
eklaagd, dat
menten in-
e verze-
bben zij ge-
de bedoeling
getast“, zoo-
riums“. „De
signaleerde?
synode“, en
zelf bij de
punt van die
„gelijk in de
33 geleerd
de“. „synode“ heeft
NIET terug-
aerhand, dat
p een goud-
eten, wat ze
ode“ het be-
n, dat cand.
t wilde aan-
e aanwezige
f onder-
n extra
geweest, of
et, dat deze
dus terug-
tje noodig.
t cand. Schil-
de heeft aan-
lling, dat de
egelen onder-
icht ter „sy-
ij zullen hem
nee in strijd
equentie van
ten onrechte
„Wij hebben
vendige aan-
CHTING ge-
ande besluit-
oren brengt?
olg, dat dit

Ik hoor Ridderbos en „De Strijdende Kerk“ al weer zeggen, het uit den treure herhaalde: „Die Toelichting en dat Praeadvies zijn niet bindend!“ Laat ik daar tegenover vragen: Vertolken zij de meening van de „synode“? De „synode“ heeft het noodig geacht om beide aan alle Kerkeraden toe te zenden.

Waarom?
OPDAT DIE GOED Zouden WETEN, WAT DE BEDOELING VAN DE „SYNODE“ WAS MET HET DOOR HAAR „HERHAALDE“ 1905.

Heeft later soms ooit eene „synode“ gezegd: „Die Toelichting en dat Praeadvies geven de bedoeling van de „synode“ heelmaal averechts weer! Het was niet onze bedoeling om te zeggen, dat de Sacramenten inwendige aanwezige genade verzegelen, maar wij als „synode“ bedoelden, dat zij een zegel zijn van de belofte Gods alleen!“?

Mij is zooiets niet bekend.
Men heeft dat allemaal rustig laten staan, en is gaan camoufleren, dr Ridderbos mee.

En daarom moeten menschen, die daar achter staan, niet komen met de opmerking: „Waarom niet de waarheid gezegd?“

En ik heb slechts eene vraag: „wanneer zullen wij den tijd beleven, dat enkel de waarheid genoegzaam geacht wordt als middel om zijn zaak te verdedigen?“

Neede. J. VAN RAALTE.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

EEN EIGENAARDIGE MEDEDEELING.

In het dagblad „Trouw“ van Zaterdag 30 Augustus 1947 komt voor een eigenaardige mededeeling. In een verslag van de conferentie van Leeraren aan Chr. Lycea en Gymnasia lezen we:

„Ter vergadering werd medegedeeld, dat de vereniging, te zamen met de Chr. Vereniging van Leraren bij het Voorbereidend Hoger Onderwijs en de Bond van besturen dezer inrichtingen een commissie in het leven had geroepen, die zal rapporteren over het geven van godsdienstonderwijs op de middelbare scholen en over de grote moeilijkheid t.a.v. de voorziening van leraren in dit vak. Tot nu toe geschiedt het slechts sporadisch door voor het vak opgeleide leraren en wordt het veelal opgedragen aan predikanten, die niet tot het lerarenkorps behoren. Dit levert zeer grote bezwaren op, waarmede vrijwel alle christelijke middelbare scholen worstelen. Met grote belangstelling wordt naar dit rapport, dat spoedig te verwachten is, uitgezien.“

Inderdaad, we zijn zeer nieuwsgierig naar dit „Domineesrapport“. 't Zal wel een slecht rapport zijn. Dominee heeft vast geen voldoende. Hij is op de leeraarsvergadering beslist 'n vreemde eend in de bijt. Immers, hij mist ten eenenmale, wat al de andere leeraars wel bezitten, n.l. vakbekwaamheid. Hij heeft geen vakopleiding gehad. Wij mogen op het rapport van de commissie niet vooruitloopen, maar wellicht is één voorstelling niet al te gewaagd, dat de commissie zal voorstellen een cursus in te stellen voor vakbekwaamheid voor predikanten. Ga zij gerust mede, o predikant, met uw catechisanten, die zich voorbereiden voor een diploma vakbekwaamheid!

Een vraag is bij mij opgerezen, n.l. waarin toch wel de speciale vakbekwaamheid van die andere leeraren bestaat? Ik meen, dat onze predikanten evengoed een universitaire opleiding hebben genoten als andere leeraren. Ik geloof, dat inderdaad aan de pedagogische zijde van de leeraarsopleiding heel wat ontbreekt. Dat geldt voor de Theologische faculteit, maar dat geldt evenzeer voor de andere faculteiten. Wij hebben vroeger voor allerlei vakken leeraren gehad, die er zeer wonderlijke pedagogische ideeën op na hielden. Menschen, die even weinig vakbekwaamheid hadden, als onze goede oude Hervormde dominee, die ons op het Gymnasium godsdienstonderwijs gaf.

Maar voor die andere leeraren hadden we toch een beetje meer ontzag, dan voor den dominee. Dat lag niet aan den man, maar 't lag aan het vak. De andere vakken telden mee, dat waren examen-vakken, maar godsdienstonderwijs telde niet mee, want dat was geen examenvak. 't Is een keer gebeurd, dat heel de klas voor een proefwerk niets gedaan had. De dominee had dat in de gaten en gaf ons allemaal een onvoldoende op 't rapport. De rector liet niet na ons onder het oog te brengen, hoe erg het toch was, dat leerlingen van een christelijk gymnasium onvoldoende hadden voor godsdienstonderwijs. Wij vonden dat een heel mooi speechje van de baas en thuis moesten we ook het noodige over dit onvoldoende cijfer hooren. Maar in onze waardeering voor 't vak godsdienstonderwijs werd geen verandering gebracht.

't Bleef een vak dat niet meetelde. En zoolang ons Chr. Middelbaar en Voorbereidend Hooger Onderwijs er geen zorg voor draagt, dat Godsdienstonderwijs een volwaardig karakter op school krijgt en ten volle meetelt, zal het altijd met dit vak modderen blijven. Daar kan de schoonste vakopleiding, en de best geïnstrueerde leeraar geen verandering in aanbrengen. En 't is eigenlijk een bedroevend schandaal, dat dit

onderwijs niet in tel is. Dat men de talen en de wiskunde eigenlijk veel belangrijker vindt dan Christelijke religie.

Daarom hoop ik, dat men in de kringen van het Chr. Middelbaar en Voorbereidend Hooger Onderwijs nu eens ophoudt te zagen over de dominees, die voor dat werk niet deugen. De doorsnee dominee is even geschikt om les te geven als de doorsnee leeraar. Zij zijn beide academisch gevormd. De dominee heeft pedagogisch misschien nog wel eenigen voorsprong. Hij heeft als student ten minste iets gedaan aan psychologie en filosofie. Wat niet van iederen student kan worden gezegd.

Laat men op de Middelbare Scholen een flink leerplan maken voor godsdienstonderwijs, dat meetelt. Waarin examen moet worden gedaan. Men moet evengoed kunnen zakken op een onvoldoende voor Chr. Religie, als op een onvoldoende voor Wiskunde.

Wanneer men op de Middelbare School het vak volledig gaat meetellen, dan zullen ook de aangewezen leeraars, t.w. de predikanten, gaan meetellen.

Laat men toch geen groote woorden gebruiken van „grote moeilijkheid t.a.v. de voorziening van leraren in dat vak“.

Als alle vakken er zoo goed voorstonden t.a.v. de voorziening als het vak godsdienstonderwijs, dan mocht men blij zijn.

Ook zal het goed zijn om het programma voor godsdienstonderwijs zoo in te richten, dat men niet het werk van de catechisaties overneemt. We hebben als predikanten er nog wel eens last van, dat de leerlingen van de Middelbare Scholen niet op de catechisatie komen. Ze hebben immers godsdienstonderwijs op school! Kerk en School moeten elkaar daarin aanvullen.

Maar 't is een schandaal, dat iemand een Chr. Middelbare School verlaat, zonder dat hem de grondslagen der Christelijke religie zijn bijgebracht. Dat ligt niet aan de leeraren.

Prof. van der Leeuw zei onlangs: er zijn meer be-gaafde predikanten dan dokters.

Predikanten zijn zeer goed in staat godsdienstonderwijs te geven, net zoo goed, als andere leeraren. Maar het vak is niet in eere. Dat moet grondig veranderen.

Daar ligt werk voor de vereniging van Leeraren aan Chr. Middelbare Scholen.

Enumatil. K. MEIMA.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

KORT WEDERWOORD AAN DEN HEER J. SCHOUTEN.

In „Nederlandsche Gedachten“ van 20 Sept. '47 bespreekt de Heer J. Schouten onder den titel: „Aan onze Geestverwanten“ het stuk over het miljoenplan in „De Reformatie“ van 21 Juni j.l. Eerst neemt hij dit stuk over, en dan tracht hij dat te weerleggen, of de onjuistheid er van aan te toonen. Of de 15 onder-teekenaars van bedoeld stuk in „De Reformatie“ op deze bespreking van den Heer Schouten willen en zullen antwoorden, en zoo ja, hoe, is uitteraard mij onbekend. Dat zullen zij eventueel in eene vergadering te samen moeten beslissen. Maar het zal mij wel geoorloofd zijn, reeds alvast een paar opmerkingen te maken.

De Heer J. Schouten heeft het ook over: „De kerkelijke maatregelen en besluiten, welke genomen zijn, de „vonnissen“, welke geveld zijn“, die „zouden, aldus wordt gesteld, de betekenissen hebben van uitsluiting uit het koninkrijk der hemelen“, blz. 263a, en zegt dan, dat zij, die deze maatregelen etc. hebben genomen, ontkennen, dat zij die betekenissen hebben“, en schrijft dan voorts als zijne gedachte: „Zelfs al zou men menen, dat die maatregelen etc. alleen zo mogen worden verstaan“ (als) „de vijftien“ hen verstaan, dan dient de verklaring van hen, die deze maatregelen etc. namen, dat zij niet die betekenis en strekking hebben, te worden aanvaard als een serieuze. Men mag, naar eigen inzicht, deze verklaring onjuist achten, dit rechtvaardigt niet, dat men haar terzijde stelt“, t.a.p.

Deze redeneering van den Heer J. Schouten gaat m.i. niet op. Schorsing in, afzetting uit, een kerkelijk ambt, afhouding van het Avondmaal, weigering van doop e.d.g. zijn kerkelijke handelingen. Welke betekenissen die hebben, hangt niet af van eenig momenteel en subjectief bedoelen van degenen die ze in bepaald geval uitvoert of toepast, maar die handelingen hebben haar eigen kerkelijke betekenis, onafhankelijk van de subjectieve meening van den er op dat oogenblik mee handelende. En die eigen betekenis wordt aangegeven in de Heilige Schrift, en staat voorts nader omschreven in Kerkorde, Banformulier, Belijdenisschriften. En dan zijn zij, hetzij nog slechts in beginsel, hetzij in volle doorvoering, uitsluiting uit het koninkrijk Gods, n.l. als zij recht geschieden. En als zij niet te recht geschieden, dan zijn zij schrikkelijke vergripen aan Gods verordeningen en heiligheden. Geen andere of goede bedoeling van wie ze verrichten, kan hier iets aan veranderen. Die bedoeling mag voor hun subjectieve verantwoor-

CORRESPONDENTIE.

Binnenkort zal de inhoudsopgave van den 22sten jaargang van ons blad worden samengesteld. We verzoeken onzen abonnees, die er prijs op stellen, deze inhoudsopgave te ontvangen, ze bij ons aan te vragen.

DE UITGEVERS.

De groote toevloed van copy noodzaakt ons, vele artikelen te laten overstaan. REDACTIE.

delijkheid betekenis hebben, maar aan de objectieve betekenis dier handelingen zelve wordt daarom niets gewijzigd. Slechts bezondigt degene, die ze niet naar Gods instelling en haar wezenlijke bedoeling verricht, zich schrikkelijk. Bij zulk eene andere bedoeling behoort de gepleegde handeling (schorsing, afzetting, onthouding etc.) openlijk teruggenomen te worden, en dat met oprechte belijdenis van zoo snood vergriep aan Gods heilige verordeningen. Want de kerk is niet de kerk van schorsende, afzettende, afhoudende Synoden, Classen, Kerkeraden, doordat zij de betekenis van die kerkelijke handelingen ieder oogenblik naar eigen believen vaststellen konden, maar de kerk des Heeren. En daarom bepaalt alleen Hij de betekenis dier kerkelijke handelingen, en vergriep zich op diep schuldige wijze aan de rechten des Heeren, wie ze niet naar Zijn verordeningen verricht. Hier verontschuldigen geen „goede“ bedoelingen.

De Heer J. Schouten heeft met deze objectieve betekenis dezer kerkelijke handelingen, deze hare onafhankelijkheid van de subjectieve meening of bedoeling harer uitvoerders, blijkbaar niet gerekend, en daarom gaat zijne redeneering in dezen niet op.

De Heer J. Schouten zegt ook, dat het Centraal Comité niet maar zonder meer het besluit genomen heeft tot dit miljoenplan, doch eerst een vergadering heeft belegd van door de kamerkieskringen aan te wijzen vertegenwoordigers, en dat in die vergadering niet gebleken is van eenige noodzakelijkheid of dringende wenschelijkheid om de zaak te behandelen in een deputatenvergadering en dat voorts aan de Kamerkieskringen gevraagd is samenkomsten te beleggen met vertegenwoordigers van de kiesverenigingen enz. ter verdere voorbereiding van de uitvoering van het besluit, blz. 255. Maar daaruit blijkt wel, dat het Centraal Comité niet alleen gehandeld en besloten heeft, doch daardoor wordt niet weerlegd, dat dit plan van bovenaf is opgelegd. Samenkomsten van vertegenwoordigers van de kiesverenigingen moesten belegd worden, niet om eerst nog over dit plan als een voorstel te handelen, en wel in de kiesverenigingen, maar: ter verdere voorbereiding van de uitvoering van het plan. Waar is hier de democratie? Waar zijn hier besprekingen in de kiesverenigingen over een voorstel, voordat het tot een besluit van het Centraal Comité wordt, dat de geheele Partij bindt? Het Centraal Comité ontwerpt een plan, bespreekt dit met vertegenwoordigers van de Kamerkieskringen, en het besluit wordt genomen voor die Partij, zonder de Partij als geheel er eenigszins in te kennen, en dat besluit wordt dan die Partij zoo maar opgelegd. De Heer J. Schouten zegt, dat het Centraal Comité niet buiten zijn bevoegdheden is gegaan. Dat mag zijn. Maar dat neemt niet weg, dat dit besluit zoo goed als geheel zonder eenige kennis van de Partij is genomen en aan de Partij opgelegd. Hadden die vertegenwoordigers der Kamerkieskringen mandaat tot wat het Centraal Comité ten dezen van hen vroeg, hadden zij dat tevoren van hun kieskringen ontvangen, of hebben zij een blank mandaat om in alles maar naar eigen goedvinden te handelen namens en voor hun respectieve kieskringen? Hebben we hier niet in praktijk het Führersbeginsel van het Nationaal Socialisme?

En natuurlijk, een eventueel protest in de kiesverenigingen ware na dit besluit en deze getroffen maatregelen ter uitvoering, te laat, en zou geen betekendend effect meer kunnen hebben.

De Heer J. Schouten spreekt ook over het boekje van prof. mr I. A. Diepenhorst, blz. 257 v., en erkent, dat daarin wel een en ander stond, dat beter uitgedrukt had kunnen worden, maar meent, dat het verband dan toch de bedoeling wel kan doen verstaan als goed. „Moest nu om deze en soortgelijke objecties en opmerkingen verhinderd worden, dat dit boekje werd aanbevolen, ten gebruike en in verband met de behandeling van onderwerpen op de vergaderingen van Anti-Revolutionaire Jongeren Studieclubs?“ blz. 258a. Maar afgezien van de vraag, of er niet meer op dit boekje aan te merken valt, zoo ligt in de uitgave door het Centraal Comité, en zijne onvoorwaardelijke aanbeveling ervan, als vanzelf voor de kiesverenigingen en haar leden, dat het Centraal Comité dat boekje goedkeurt, voor zijn rekening neemt zonder reserve, er eens mee is. Wanneer dit niet het geval is, dan moet men op zijn minst eenige bedenking laten blijken.

Doch, zooals ik schreef, laat ik de eventuele beantwoording van dit artikel van den Heer J. Schouten verder daar. Slechts op deze enkele punten wilde ik even de aandacht vestigen.

18 Sept. '47.

S. GREILDANUS.